

V Bruseli 15. decembra 2021
(OR. en)

14964/21

COEST 327

POZNÁMKA

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Delegácie
Predmet:	Spoločné vyhlásenie zo samitu Východného partnerstva (Brusel, 15. decembra 2021)

Delegáciám v prílohe zasielame spoločné vyhlásenie zo šiesteho samitu Východného partnerstva, na ktorom sa dohodli účastníci samitu 15. decembra 2021 v Bruseli.

Spoločné vyhlásenie zo samitu Východného partnerstva

„Obnova, odolnosť a reforma“

Brusel, 15. decembra 2021

Hlavy štátov alebo predsedovia vlád Arménskej republiky, Azerbajdžanskej republiky, Gruzínska, Moldavskej republiky a Ukrajiny, zástupcovia Európskej únie a hlavy štátov alebo predsedovia vlád jej členských štátov sa zišli 15. decembra 2021 v Bruseli. K samitu prispeli aj predseda Európskeho parlamentu a zástupcovia Výboru regiónov, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru, Európskej investičnej banky, Európskej banky pre obnovu a rozvoj, Konferencie miestnych a regionálnych orgánov Východného partnerstva a Parlamentného zhromaždenia Euronest.

1. Zišli sme sa, aby sme opätovne potvrdili náš pevný záväzok voči nášmu strategickému, ambicióznemu a na budúcnosť orientovanému Východnému partnerstvu, ktoré je naďalej pevne založené na spoločných základných hodnotách, kolektívnych záujmoch a mnohostrannej angažovanosti, zodpovednosti, inkluzívnosti, diferencovanosti a vzájomnej zodpovednosti. Naše partnerstvo ako špecifická súčasť európskej susedskej politiky umožňuje zbližovanie Európskej únie a jej východných východoeurópskych partnerov. Jeho cieľom je podporovať stabilitu, prosperitu a vzájomnú spoluprácu a presadzovať náš záväzok uskutočňovať potrebné reformy a riešiť globálne a regionálne výzvy, ktorým čelíme, v prospech všetkých našich občanov.

HODNOTY

2. Spája nás spoločné odhodlanie ďalej posilňovať demokraciu a právny štát v našich spoločnostiach. Ochrana ľudských práv a základných slobôd vrátane práv osôb patriacich k menšinám, podpora inkluzívnych spoločností, presadzovanie rodovej rovnosti, ako aj plné dodržiavanie zásad a noriem medzinárodného práva zostávajú základnými kameňmi nášho partnerstva a sú oporou našej spoločnej práce vo všetkých prioritných oblastiach. Európska únia je naďalej odhodlaná podporovať územnú celistvosť v rámci medzinárodne uznaných hraníc, nezávislosť a zvrchovanosť všetkých východných partnerov, a to pri rešpektovaní a dodržiavaní účelov a zásad zakotvených v Charte OSN, Helsinskom záverečnom akte z roku 1975 a v Parížskej charte z roku 1990, ktoré majú zásadný význam pre našu spoločnú víziu mierovej a nerozdelenej Európy.
3. Opätovne potvrdzujeme naše záväzky prijaté na predchádzajúcich samitoch a v rámci dvojstranných dohôd, ako aj naše odhodlanie pokračovať v ich realizácii. V tomto smere zostáva náš ambiciózny reformný program a posilnená spolupráca nevyhnutnou podmienkou pokroku a podpory pre zvyšovanie prosperity a posilňovanie mieru, stability, udržateľnosti a odolnosti v regióne, najmä v kontexte pandémie COVID-19. Naša spolupráca a podpora bude zameraná najmä na plnenie kľúčových globálnych politických cieľov vrátane Parížskej dohody o zmene klímy a Agendy OSN 2030 a jej cieľov udržateľného rozvoja.
4. Naďalej nás hlboko znepokojuje, že v mnohých častiach regiónu Východného partnerstva neustále dochádza k destabilizácii a porušovaniu zásad medzinárodného práva, čo predstavuje hrozbu pre mier, bezpečnosť a stabilitu. Vyzývame na obnovenie úsilia o podporu mierového riešenia pretrvávajúcich konfliktov v regióne Východného partnerstva na základe zásad a noriem medzinárodného práva. Mierové riešenie konfliktov, budovanie dôvery a dobrých susedských vzťahov je základom hospodárskeho a sociálneho rozvoja a spolupráce. Víťame úsilie EÚ, jej intenzívnu angažovanosť a posilnenú úlohu pri predchádzaní konfliktom, ich riešení, budovaní dôvery, a to v rámci existujúcich dohodnutých formátov a procesov rokovaní alebo na ich podporu, a prípadne aj prostredníctvom prítomnosti na mieste.

5. Rozsah a intenzita našej spolupráce sú určené podľa našich príslušných dohôd a budú sa naďalej formovať podľa ambícií a potrieb EÚ a partnerov, ako aj podľa tempa a kvality reforiem. Uvedomujeme si, že z prístupu EÚ založeného na podmienkach a stimuloch („viac za viac“ a „menej za menej“) budú mať naďalej prospech tí partneri, ktorí v oblasti reforiem vyvíjajú najväčšie úsilie.
6. Opätovne potvrdzujeme zvrchované právo každého partnera zvoliť si úroveň ambícií a ciele, ktoré chce dosiahnuť vo svojom vzťahu s Európskou úniou. Zdôrazňujeme, že ide o konštruktívne partnerstvo, ktoré nie je namierené proti nikomu, ale má za cieľ prispieť k mieru a prosperite všetkých krajín v susedstve. Východné partnerstvo zostane inkluzívne a flexibilné, čo umožní spoločné riešenie regionálnych a globálnych výziev v mnohých oblastiach, a to aj prostredníctvom hlbšej odvetvovej spolupráce a výmen. V tejto súvislosti zdôrazňujeme náš osobitný cieľ posilniť a podporiť regionálnu spoluprácu v regióne Východného partnerstva, a to aj prostredníctvom posilnenia vzťahov a dopravnej prepojenosti.

PARTNERSTVO

7. Oceňujeme nadobudnutie úplnej platnosti dohôd o pridružení a prehĺbených a komplexných zón voľného obchodu s Gruzínskom (DCFTA), Moldavskou republikou a Ukrajinou, pričom v prípade Ukrajiny sa tak stalo v nadväznosti na rozhodnutie, ktoré hlavy štátov alebo predsedovia vlád EÚ prijali v decembri 2016.

8. V tejto súvislosti uznávame európske ambície a európsku voľbu dotknutých partnerov, ako sa uvádza v dohodách o pridružení. V dohodách sa ustanovuje urýchlenie politického pridruženía a hospodárskej integrácie s Európskou úniou. Víťame doterajší pokrok a podporujeme úplné vykonávanie uvedených dohôd o pridružení a ich prehĺbených a komplexných zón voľného obchodu. Pripomínáme, že účinné vykonávanie dohôd o pridružení a ich prehĺbených a komplexných zón voľného obchodu v spojení so širším procesom regulačnej aproximácie a súvisiacich potrebných reforiem prispieva k vytvoreniu podmienok pre posilnené hospodárske a obchodné vzťahy s EÚ, ktoré vedú k ďalšej postupnej hospodárskej integrácii do vnútorného trhu Európskej únie, ako sa predpokladá v dohodách o pridružení. EÚ je naďalej odhodlaná podporovať úsilie pridružených partnerov v tejto oblasti.
9. EÚ a zainteresovaní partneri oceňujú nadobudnutie platnosti Komplexnej a posilnenej dohody o partnerstve medzi EÚ a Arménskom v marci 2021, vítajú doterajší pokrok a nabádajú na jej úplné vykonávanie, čo povedie k novej úrovni partnerstva.
10. EÚ a zainteresovaní partneri vítajú pokrok v prebiehajúcich rokovaniach o novej komplexnej dohode medzi EÚ a Azerbajdžanom.
11. EÚ vyjadruje poľutovanie nad rozhodnutím bieloruských orgánov pozastaviť svoju účasť na Východnom partnerstve a očakáva obnovenie našej spolupráce s bieloruskými orgánmi hneď, ako budú vytvorené potrebné podmienky pre mierový prechod k demokracii s cieľom nadviazať na jednotný program založený na spoločných hodnotách a kolektívnych záujmoch. EÚ medzitým pokračuje v spolupráci s bieloruskými občanmi, občianskou spoločnosťou a nezávislými médiami a v ich podpore. Komplexný plán hospodárskej podpory pre demokratické Bielorusko, ktorého výška dosahuje 3 miliardy EUR, odráža záväzok EÚ podporovať demokratickú voľbu bieloruského ľudu. EÚ opätovne potvrdzuje svoje predchádzajúce vyhlásenia a odsudzuje inštrumentalizáciu migrantov a utečencov zo strany bieloruských orgánov a vskutku všetky prípady inštrumentalizácie migrantov na politické účely.

V súlade so zásadami diferenciácie a inkluzívnosti EÚ oceňuje iniciatívu troch pridružených partnerov – Gruzínska, Moldavskej republiky a Ukrajiny posilniť spoluprácu s EÚ a náležite berie na vedomie zlepšenie ich vzájomnej koordinácie v záležitostiach spoločného záujmu v súvislosti s vykonávaním dohôd o pridružení a prehĺbených a komplexných zón voľného obchodu a so spoluprácou v rámci Východného partnerstva. EÚ a všetci zainteresovaní partneri v tejto súvislosti v záujme uľahčenia úplného vykonávania dohôd o pridružení/prehĺbených a komplexných zón voľného obchodu preskúmajú možnosti posilnenej odvetvovej spolupráce okrem iného aj v oblastiach súbežnej zelenej a digitálnej transformácie, konektivity, energetickej bezpečnosti, spravodlivosti a vnútorných vecí, strategickej komunikácie a zdravotnej starostlivosti, pričom budú vychádzať z pokroku, ktorý sa dosiahol doteraz v rámci spoločných rokovaní o reformách súvisiacich s pridružením. EÚ zároveň naďalej zdôrazňuje význam zásady inkluzívnosti, ktorá poskytuje všetkým zainteresovaným partnerom rovnaký prístup k príležitostiam a zdrojom.

12. Sme naďalej otvorení preskúmaniu možnosti spolupráce s tretími krajinami na základe individuálneho posúdenia a spoločných hodnôt, a to aj v rámci komplementarity s inými regionálnymi formátmi, ako je napríklad Čiernomorská synergia, v prípadoch, keď by takáto účasť prispela k cieľom Východného partnerstva a priniesla pridanú hodnotu.

13. Budeme sa usilovať posilňovať našu spoluprácu, okrem iného aj na základe spoločného oznámenia „Politika Východného partnerstva po roku 2020: Posilnenie odolnosti – Východné partnerstvo, ktoré prináša výsledky pre všetkých“¹ a komplexnej konzultácie s členskými štátmi, krajinami Východného partnerstva a jeho ostatnými zainteresovanými stranami, ako aj na základe ich príspevkov. Posilnenie odolnosti zostáva naším hlavným politickým cieľom v rámci nášho programu „Obnova, odolnosť a reforma“, ktorý je postavený na dvoch pilieroch – správe vecí verejných a investíciách. Víťame súbor konkrétnych priorít na obdobie po roku 2020, ktoré sú zhrnuté v prílohe, a kladieme dôraz najmä na vytváranie konkrétnych prínosov pre ľudí. Nový program bude podporený regionálnym hospodárskym a investičným plánom vo výške 2,3 miliardy EUR s potenciálom zmobilizovať pre región až 17 miliárd EUR vo verejných a súkromných investíciách, ktorý je základom budúceho programu. Tento investičný plán pre viaceré krajiny a odvetvia je v prospech celého regiónu Východného partnerstva. Uvedomujeme si pretrvávajúce výzvy a zdôrazňujeme, že trvalý pokrok pri vykonávaní reforiem v partnerských krajinách a jeho monitorovanie v úzkej koordinácii s členskými štátmi EÚ, najmä v oblastiach spoločných základných hodnôt a správy vecí verejných, právneho štátu, reformy sektora súdnictva a boja proti korupcii, sú naďalej kľúčom k dosiahnutiu cieľov Východného partnerstva a úspešnému vykonávaniu jeho programu vrátane hospodárskeho a investičného plánu. Podpora EÚ bude odrážať prístup založený na podmienkach a stimuloch a bude závisieť od vykonania dohodnutých reforiem. To bude mať vplyv na štrukturálne reformy, najmä v oblasti právneho štátu, reformy súdnictva a boja proti korupcii.

¹ JOIN(2020) 7 final, 18.3.2020.

14. V záujme zlepšenia odolnosti sa zameriame na podporu právneho štátu, zavedenie účinnej, transparentnej a zodpovednej verejnej správy na všetkých jej úrovniach, boj proti podvodom, korupcii a hospodárskej trestnej činnosti, boj proti organizovanej trestnej činnosti a posilnenie bezpečnosti, ako aj kybernetickej odolnosti, a to aj v prípade kybernetických a hybridných hrozieb. Zdôrazňujeme, že v prípade potreby je dôležité posilniť bezpečnostný dialóg a spoluprácu v oblastiach SBOP, a v tejto súvislosti vítame hodnotný príspevok partnerov k misiám a operáciám EÚ, ako aj podporu EÚ v rámci Európskeho mierového nástroja. V súlade so záväzkami partnerov voči EÚ sa bude podporovať postupná konvergencia v oblasti zahraničnej a bezpečnostnej politiky. Opätovne tiež potvrdzujeme význam posilnenia strategickej komunikácie pre budovanie odolnosti vrátane boja proti dezinformáciám a manipulácii s informáciami a vyzývame na dôraznejšie a strategickejšie prístupy, ako aj na posilnenú spoluprácu medzi EÚ a východnými partnermi. Zdôrazňujeme význam dobre fungujúceho mediálneho prostredia a slobody prejavu, pričom uznávame potrebu zvýšenej podpory nezávislých médií. V rámci partnerstva sa budeme usilovať o posilnenie prostredia priaznivého pre občiansku spoločnosť a účasti mládeže, ako sa zdôraznilo na 5. fóre mládeže Východného partnerstva v novembri 2021 v Slovinsku, posilnenie reformy vzdelávania, podporu nezávislých médií, posilnenie demokracie, bránenie šíreniu štvavých prejavov a provokatívnych aktivít, podporu a presadzovanie rodovej rovnosti, ochranu ľudských práv, posilnenie odolnosti v oblasti zdravia a o zlepšenie legálnej a pracovnej mobility v súlade s vnútroštátnymi právomocami, pričom zároveň budeme spoločne riešiť neregulárnu migráciu.

15. Rovnako sa zameriame na zvýšenie hospodárskej odolnosti prostredníctvom posilnenia obchodu a hospodárskej integrácie, investícií a prístupu k financiám, zlepšenia dopravnej prepojenosti a investovania do ľudí a vedomostnej spoločnosti. V tejto súvislosti EÚ a zainteresovaní partneri vítajú nedávne podpísanie dohôd o spoločnom leteckom priestore s Arménskom a Ukrajinou. EÚ a zainteresovaní partneri rovnako vítajú aj dohody o pridružení Arménska, Gruzínska, Moldavskej republiky a Ukrajiny k programu Horizont Európa. EÚ a zainteresovaní partneri vítajú dokončenie projektu južného koridoru zemného plynu, ktorým sa prispelo k diverzifikácii zdrojov plynu a trás dodávok do EÚ. Ako sa potvrdilo na 3. ministerskom zasadnutí o životnom prostredí a zmene klímy v júni 2021 v Portugalsku, budeme pracovať na posilnení environmentálnej odolnosti a odolnosti voči zmene klímy urýchľovaním zelenej transformácie prostredníctvom investícií a spolupráce v oblasti obehového hospodárstva, zeleného rastu a adaptácie na zmenu klímy, ako aj prostredníctvom posilnenia biodiverzity. EÚ podporuje zintenzívnenie úsilia partnerských krajín o dosiahnutie klimatickej neutrality do roku 2050 postupným ukončením využívania uhlia a prijatím ambicióznejších vnútroštátne stanovených príspevkov, pričom budeme spolupracovať na urýchlení ich plnenia v súlade so záväzkami COP 26. Spojíme sily aj pri urýchlení procesu energetickej transformácie s cieľom znížiť uhlíkovú stopu a ďalej posilniť inkluzívny udržateľný rozvoj v odvetví energetiky, podľa potreby v súlade s európskou stratégiou energetickej únie. Budeme sa intenzívnejšie usilovať, aby sme za meniacich sa okolností posilnili energetickú bezpečnosť a zabránili používaniu plynu ako zbrane alebo geopolitickej páky. Úsilie zintenzívňujeme aj v oblasti jadrovej bezpečnosti. Urýchlíme prechod na udržateľnú a inteligentnú mobilitu. Okrem toho sa zameriame na urýchlenie digitálnej transformácie vrátane investícií do digitálnej infraštruktúry a elektronickej správy vecí verejných. Na základe regionálnej dohody o roamingu budeme ďalej skúmať možnosť spoločného medzinárodného roamingového priestoru vrátane ekonomicky udržateľného zníženia roamingových poplatkov medzi EÚ a východnými partnermi.

SOLIDARITA

16. Výzvy v oblasti klimatickej krízy, životného prostredia a energetiky si vyžadujú naliehavé opatrenia zo strany všetkých partnerov. Pripomínáme, že sociálno-ekonomická obnova a dlhodobější rozvoj po pandémie COVID-19 sú príležitosťou na posilnenie odolnosti prostredníctvom investícií do udržateľnej konektivity a urýchlenia zelenej a digitálnej transformácie v rámci celého hospodárstva, pričom sa na nikoho nezabudne. Zaväzujeme sa realizovať uvedené kroky s cieľom zvýšiť zamestnateľnosť a vytvoriť dôstojné pracovné príležitosti a zároveň pokračovať v prechode na klimaticky neutrálne, obehové hospodárstva efektívne využívajúce zdroje do roku 2050.
17. Pandémii COVID-19, ktorá pre naše systémy zdravotnej starostlivosti, hospodárstva a spoločnosti predstavuje bezprecedentnú výzvu, čelíme v duchu solidarity spolu. V nadväznosti na balík rýchlej podpory Tímu Európa vo výške viac ako 2,5 miliardy EUR poskytovaný od roku 2020 potvrdzujeme, že EÚ a jej členské štáty sú naďalej zaviazané podporovať partnerské krajiny pri riešení pandémie a v procese očkovania, bojovať proti dezinformáciám zameraným proti očkovaniu a posilňovať dlhodobějšíu odolnosť v oblasti zdravia. Víťame skutočnosť, že sa cez nástroj COVAX a cez mechanizmus EÚ na spoločné využívanie zásob očkovacích látok partnerským krajinám darovalo viac ako 13 miliónov dávok vakcín, a oceňujeme dodatočnú podporu EÚ v rámci iniciatívy Tímu Európa zameranej na spoločné využívanie zásob očkovacích látok proti ochoreniu COVID-19 pre Východné partnerstvo, ktorou by sa mali zintenzívniť ďalšie dodávky v nadchádzajúcich mesiacoch. Víťame vzájomné uznávanie digitálnych COVID-19 preukazov, ktoré platí pre Arménsko, Gruzínsko, Moldavskú republiku a Ukrajinu a čoskoro pre Azerbajdžan a ktoré umožňuje bezpečnejšie a jednoduchšie cestovanie do EÚ a z nej. Vyzývame na globálnu solidaritu, intenzívnejšiu medzinárodnú spoluprácu a účinný multilateralizmus s cieľom obmedziť, zmierniť a prekonať pandémiu a jej dôsledky, čo je v kombinácii s pokračujúcim úsilím v oblasti očkovania, a to aj prostredníctvom prispievania ku globálnemu rovnocennému prístupu k vakcínam a účinných očkovacích kampaní, nevyhnutné na porazenie vírusu.

SPOLOČNÁ ZODPOVEDNOSŤ

18. Vyzývame na posilnenie spoločnej zodpovednosti a opätovne potvrdzujeme význam inkluzívnej účasti všetkých častí spoločnosti, pričom zdôrazňujeme potrebu ďalšieho zapojenia občianskej spoločnosti, najmä mladých ľudí, a presadzovanie rodovej rovnosti, tolerancie a medzikultúrneho dialógu. Spolupráca s občianskou spoločnosťou, a to aj prostredníctvom fóra občianskej spoločnosti v rámci Východného partnerstva, a rozširovanie dosahu miestnych organizácií občianskej spoločnosti a sociálnych partnerov a ich cielená podpora sú neoddeliteľnou súčasťou tohto partnerstva. Potvrdzujeme význam multilaterálneho rozmeru spolupráce v rámci Východného partnerstva a vyzývame na ďalšiu prácu s cieľom zlepšiť súčasnú štruktúru, a prispôbiť sa tak novým prioritám a zvýšiť jej flexibilitu a účinnosť. Víťame a chceme ďalej podporovať úlohu Parlamentného zhromaždenia Euronest, Konferencie regionálnych a miestnych orgánov krajín Východného partnerstva (CORLEAP), ako aj ďalších kľúčových zainteresovaných strán vrátane fóra občianskej spoločnosti v rámci Východného partnerstva a podporujeme systematickejšie zapojenie think tankov a európskych a medzinárodných finančných inštitúcií.
19. So záujmom očakávame ďalší samit Východného partnerstva v roku 2023, ktorý bude prvým míľnikom pri hodnotení a preskúmaní vykonávania novej generácie priorit a cieľov.

Priority Východného partnerstva po roku 2020

Ako sa stanovuje v bode 14 spoločného vyhlásenia, v tejto prílohe sú zhrnuté politické zámery a ciele programu Východného partnerstva po roku 2020 na základe spoločného oznámenia „Politika Východného partnerstva po roku 2020: Posilnenie odolnosti – Východné partnerstvo, ktoré prináša výsledky pre všetkých“², spoločného pracovného dokumentu útvarov „Obnova, odolnosť a reformy: priority Východného partnerstva po roku 2020“³ a ktoré vyplynuli z komplexnej konzultácie s členskými štátmi, krajinami Východného partnerstva a inými zainteresovanými stranami Východného partnerstva a ich príspevkov.

Tieto politické ciele sú rozdelené do dvoch pilierov: 1) správa vecí verejných a 2) investície (ktoré budú podporené hospodárskym a investičným plánom s hlavnými iniciatívami pre jednotlivé krajiny, ktoré sa majú realizovať v spolupráci s každou partnerskou krajinou). Tento komplexný program založený na rešpektovaní demokracie, ľudských práv a základných slobôd a rodovej rovnosti sa bude podporovať prostredníctvom nástrojov a spôsobov podpory EÚ vrátane Nástroja susedstva a rozvojovej a medzinárodnej spolupráce (NDICI) – Globálna Európa.

Zjednodušenou štruktúrou pre mnohostrannú spoluprácu v rámci Východného partnerstva sa bude monitorovať vykonávanie spoločného programu obnovy, odolnosti a reforiem komplexným a systematickým spôsobom zameraným na výsledky. Vykonaním budúceho programu sa zabezpečí spoločná zodpovednosť a záväzok, ako aj komplementárnosť s bilaterálnymi prioritami. Bude prispôbený potrebám a záujmom každej partnerskej krajiny v súlade so zásadami politiky Východného partnerstva. Navrhované ciele sú orientačné a vychádzajú z odhadov a výsledkov v minulosti.

1. Pilier správy vecí verejných

Navrhovaný program v rámci piliera správy vecí verejných zahŕňa tieto priority a opatrenia:

² JOIN(2020) 7 final, 18.3.2020.

³ SWD(2021) 186 final, 2.7.2021.

Spoločne za zodpovedné inštitúcie, právny štát a bezpečnosť

1. Dobrá správa vecí verejných na všetkých úrovniach má kľúčový význam, pokiaľ ide o dôveru občanov v ich vlády. Právny štát, úspešné protikorupčné politiky, boj proti organizovanej trestnej činnosti a posilnená bezpečnosť sú základom fungujúcich inkluzívnych a participatívnych demokracií a silných a odolných spoločností. Sú dôležitými predpokladmi udržateľného hospodárskeho a sociálneho rozvoja partnerských krajín.
2. Pokiaľ ide o reformu súdnictva, dôraz sa bude klásť na zosúladenie justičných systémov a legislatívnych rámcov partnerských krajín s európskymi normami s cieľom zabezpečiť transparentné, nezávislé, zodpovedné, efektívne a profesionálne poskytovanie spravodlivosti občanom. K tomuto cieľu prispeje lepšie meranie, monitorovanie a podávanie správ o reforme justície, ochrana autonómie prokuratúry, zlepšenie správy vecí a zriadenie alebo konsolidácia nezávislých inštitúcií odbornej prípravy.
3. Na dosiahnutie zodpovednej, transparentnej a efektívnej verejnej správy na všetkých úrovniach sa plánuje zriadenie Akadémie Východného partnerstva pre verejnú správu a posilnenie systému pozorovania pri práci (*job-shadowing*) v EÚ, ako aj presadzovania rodovej rovnosti a rovnakého prístupu k zdrojom prostredníctvom systematického uplatňovania hľadiska rodovej rovnosti a rodovo responzívneho rozpočtovania. Podporí sa úsilie o decentralizáciu, ktoré posilní miestnu a regionálnu samosprávu. Zlepší sa správa vecí verejných, transparentnosť a zodpovednosť v oblasti verejných financií. Vytváranie a šírenie nezávislých, spoľahlivých, porovnateľných a rodovo citlivých štatistík a štatistík rozčlenených podľa pohlavia pomôže partnerským krajinám pri tvorbe politiky založenej na dôkazoch.

4. Overiteľné majetkové priznania verejných činiteľov sú dôležitým cieľom v boji proti podvodom, korupcii a hospodárskej trestnej činnosti. Vytvoria a ďalej sa skonsolidujú strategické, právne a inštitucionálne rámce, ktoré budú slúžiť na predchádzanie podvodom a korupcii a na boj proti nim, a to v súlade s európskymi a medzinárodnými normami vrátane záväzkov prijatých podľa Dohovoru OSN proti korupcii. Kvalita verejného obstarávania sa zlepší prijatím právnych predpisov v súlade s normami EÚ a zavedením mechanizmov na zvýšenie transparentnosti a verejnej kontroly. Potrebne sú rámce pre spoľahlivé a účinné finančné vyšetrovanie, boj proti praniu špinavých peňazí, vymáhanie majetku a skutočné vlastníctvo. Bude sa nabádať na rýchlu a účinnú spoluprácu medzi partnerskými krajinami a príslušnými orgánmi EÚ, ako je Eurojust, Europol, Európska prokuratúra a Európsky úrad pre boj proti podvodom.
5. Pokiaľ ide o boj proti organizovanej trestnej činnosti a posilnenie bezpečnosti, upevní sa spolupráca a výmena informácií s príslušnými orgánmi EÚ v oblasti presadzovania práva, reakcie na núdzové situácie, drog a drogovej závislosti a zlepší sa schopnosť posudzovania hrozieb. Spoločné bezpečnostné výzvy a hrozby sa budú riešiť aj prostredníctvom Európskej multidisciplinárnej platformy proti hrozbám trestnej činnosti (EMPACT); okrem toho sa podľa potreby zavedie a bude uplatňovať metodika hodnotenia hrozieb závažnej a organizovanej trestnej činnosti (SOCTA) a vytvoria sa alebo skonsolidujú vnútroštátne strediská pre monitorovanie drog a systém včasného varovania. Zintenzívni sa úsilie v boji proti obchodovaniu s ľuďmi, pričom osobitná pozornosť sa bude venovať ženám a deťom. Zlepší sa spôsobilosť bojovať proti pašovaniu akéhokoľvek tovaru vo veľkom rozsahu s osobitným zameraním na organizovanú trestnú činnosť a bezpečnosť výrobkov.

6. Podporí sa mierové riešenie pretrvávajúcich konfliktov, predchádzanie konfliktom, budovanie dôvery a úsilie o zmierenie. Posilní sa pomoc obyvateľstvu postihnutému konfliktom, ako aj úloha žien a mladých ľudí pri budovaní mieru. Zlepší sa aj spolupráca a dialógy v oblasti bezpečnosti a praktická spolupráca v rámci spoločnej bezpečnostnej a obrannej politiky (SBOP) v súlade s paktom o civilnej SBOP, ako aj príspevky partnerov na európske civilné a vojenské misie a operácie a podľa potreby podpora z Európskeho mierového nástroja. Uľahčí sa výmena skúseností a poznatkov medzi EÚ a partnerskými krajinami; okrem toho sa poskytnú možnosti odbornej prípravy a budovania kapacít v oblasti boja proti hybridným hrozbám a kybernetickej bezpečnosti, eventuálne vrátane simulačných cvičení so zainteresovanými partnermi. Pokračujúca spolupráca v oblasti civilnej ochrany a riadenia rizika katastrof prostredníctvom mechanizmu EÚ v oblasti civilnej ochrany bude kľúčom k zlepšeniu prevencie prírodných katastrof a katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, pripravenosti a reakcie na ne.
7. Pokiaľ ide o kybernetickú odolnosť a počítačovú kriminalitu, kľúčovým cieľom je posilnený rámec na identifikáciu a posudzovanie hybridných hrozieb spolu s posilňovaním kapacít partnerov na boj proti počítačovej kriminalite a zvýšenie kybernetickej odolnosti, pričom základom je Budapeštiansky dohovor Rady Európy. Tento cieľ sa dosiahne vhodným zlepšením zosúladenia s právnymi, inštitucionálnymi a politickými rámcami EÚ v oblasti počítačovej kriminality, realizáciou programov odbornej prípravy v oblasti počítačovej kriminality a elektronických dôkazov, súčasným vedením operácií súvisiacich s počítačovou kriminalitou so zapojením partnerských krajín a zavedením metodiky Europolu na hodnotenie hrozieb internetovej organizovanej trestnej činnosti.

Spoločne za odolné, spravodlivé a inkluzívne spoločnosti uplatňujúce rodovú rovnosť

8. Podpora priaznivého prostredia pre občiansku spoločnosť vrátane sociálnych partnerov bude zahŕňať podporu EÚ pre 2 500 miestnych organizácií občianskej spoločnosti a podporu poskytovanú v nových oblastiach, ako je sociálna inovácia, sociálne hospodárstvo a sociálne podnikanie. Osobitná podpora sa poskytne organizáciám pôsobiacim mimo hlavných miest, v regiónoch postihnutých konfliktom v miestnych jazykoch a ženským organizáciám. Zdvojnásobí sa počet mladých európskych veľvyslancov, posilní sa vytváranie sietí medzi národnými radami mládeže a inými zastupiteľskými mládežníckymi organizáciami a utuží sa kultúrna spolupráca a medzikultúrny dialóg.

9. EÚ podporí nezávislé médiá, ktoré vytvárajú rôznorodý kvalitný obsah založený na faktoch, a to aj v národných a miestnych jazykoch, s cieľom brať vlády na zodpovednosť a pomáhať v boji proti dezinformáciám. Podporí sa aj lepšie regulačné prostredie pre nezávislé, spoľahlivé a dôveryhodné médiá. Posilnia sa zručnosti v oblasti médií, informácií a digitálnej gramotnosti a kritické myslenie s cieľom chrániť ľudí pred dezinformáciami.
10. Bude sa presadzovať pluralitná, inkluzívna, participatívna a zastupiteľská demokracia v súlade s normami OBSE a Rady Európy, zlepši sa parlamentný dohľad, podporí sa politický pluralizmus a budú sa riešiť digitálne výzvy vyplývajúce pre demokratické procesy.
11. Pokiaľ ide o ľudské práva, bude sa dôrazne presadzovať ich ochrana v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva, čo zahŕňa uznanie skutočnosti, že sú univerzálne, nedeliteľné a vzájomne závislé a musia sa dodržiavať bez akejkoľvek formy diskriminácie. V tejto súvislosti sa bude uznávať a chrániť úloha obhajcov ľudských práv pri ich presadzovaní. Rozhodujúci význam bude mať včasné vykonávanie rozsudkov Európskeho súdu pre ľudské práva. Chrániť a ďalej rozvíjať by sa mali právne rámce na ochranu menšín. Okrem toho sa bude podporovať rodová rovnosť a posilnenie postavenia žien vo všetkých oblastiach politiky vrátane opatrení zameraných na uvoľnenie potenciálu žien na pracovnom trhu, riešenie profesijnej a odvetvovej segregácie a odstránenie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, a to s prihliadnutím na spoločné oznámenie Európskej komisie a vysokého predstaviteľa o treťom akčnom pláne pre rodovú rovnosť (GAP). Podnikateľky budú mať viac príležitostí odborne sa vzdelávať a 40 % všetkých úverov pre MSP podporovaných EÚ bude určených pre podniky vedené ženami. Takmer všetky investície EÚ budú mať dôležitý cieľ v oblasti rodovej rovnosti. Istanbulský dohovor Rady Európy o predchádzaní násiliu na ženách zostáva otvorený na pristúpenie. Pokiaľ ide o dodržiavanie práv osôb patriacich k národnostným menšinám, ktoré sú zakotvené v dohovoroch OSN a Rady Európy a v súvisiacich protokoloch, bude sa usilovať o vecný dialóg so zástupcami osôb patriacich k menšinám a úzku spoluprácu s Benátskou komisiou v oblasti súvisiacich právnych predpisov.

12. V súvislosti s mobilitou by naďalej mali účinne fungovať existujúce bezvízové režimy, aby sa zabezpečilo nepretržité plnenie kritérií liberalizácie vízového režimu. V prípade splnenia podmienok by sa mohli zvážiť nové dialógy o liberalizácii vízového režimu. Malo by sa zabezpečiť vykonávanie dohôd o zjednodušení udeľovania víz a o readmisii s príslušnými partnermi. Bude sa vyvíjať úsilie o riešenie výziev súvisiacich s migráciou vrátane boja proti neregulárnej migrácii a riešenie otázky neopodstatnených žiadostí o azyl, ako aj o zlepšenie návratov a readmisie a podporu legálnej migrácie, a to aj prostredníctvom partnerstiev v oblasti migrácie a mobility v súlade s vnútroštátnymi právomocami. Posilní sa budovanie kapacít aj prostredníctvom spolupráce s agentúrami EÚ, najmä s Európskou agentúrou pre pohraničnú a pobrežnú stráž. V tejto súvislosti sa posilní aj účinné a integrované riadenie hraníc. Naším cieľom je zlepšiť prepojenia medzi migráciou a rozvojom, ako aj skvalitniť inštitucionálne kapacity a politiky partnerských vlád zamerané na účinné riadenie migrácie a zároveň zabezpečiť dvojstrannú a multilaterálnu koordináciu medzi krajinami pôvodu, tranzitu a cieľovými krajinami v súlade s vnútroštátnymi právomocami, s cieľom zabezpečiť ochranu migrujúcich pracovníkov, podporiť účinnú integráciu migrantov a využiť potenciál prisťahovalectva aj vysťahovalectva, a tak dosiahnuť pokrok v oblasti udržateľného rozvoja v súlade s cieľmi udržateľného rozvoja.
13. Okrem okamžitej podpory na zvládnutie pandémie COVID-19 bude práca na odolnosti v oblasti zdravia zahŕňať zlepšenie systémov zdravotnej starostlivosti s cieľom zlepšiť cenovú dostupnosť a prístup k zdravotnej starostlivosti. Cieľom je zaočkovať 850 000 pracovníkov v zdravotníctve a/alebo využívať lepšie liečebné postupy, vybavenie a pracovné podmienky. Zlepší sa spolupráca v rámci digitálnych očkovacích preukazov a zvýši sa pripravenosť riešiť núdzové situácie v oblasti verejného zdravia.

Strategická komunikácia

14. Posilnené kampane zlepšia koherentné budovanie značky EÚ v miestnom kontexte na všetkých úrovniach a podporia sa strategické komunikačné kapacity partnerských krajín, najmä prostredníctvom pomoci v boji proti dezinformáciám poskytovaním pravdivých a presných informácií občanom. Spolupráca s cieľovými multiplikátormi a intenzívnejšie zapojenie mladých ľudí posilnia dosah.

15. Východné partnerstvo prehľbi výmeny na všetkých úrovniach vrátane parlamentov (prostredníctvom Parlamentného zhromaždenia Euronest), miestnych a regionálnych samospráv (prostredníctvom konferencie CORLEAP) a občianskej spoločnosti, najmä prostredníctvom fóra občianskej spoločnosti Východného partnerstva.

2. Pilier investícií

Navrhovaný program v rámci piliera investícií sa bude opierať o hospodársky a investičný plán pre tento región vrátane súboru hlavných iniciatív pre každú partnerskú krajinu a podporí obnovu po pandémie pomocou osobitných nástrojov EÚ vrátane kombinovaného financovania a záruk.

Zahŕňa tieto priority a opatrenia:

Spoločne za odolné, udržateľné a integrované hospodárstva

16. Cieľom je vytvoriť hospodárske príležitosti a zabezpečiť prosperitu a dôstojnú prácu pre všetkých, a to spustením veľmi potrebnej sociálno-ekonomickej obnovy po pandémie COVID-19 a súčasným zabezpečením súbežnej zelenej a digitálnej transformácie.
17. Pokiaľ ide o obchod a hospodársku integráciu, prioritou bude posilnenie podnikateľského prostredia a uľahčenie obchodu a investícií, pričom sa využijú príležitosti, ktoré prináša zelená a digitálna transformácia. Naďalej sa bude poskytovať podpora na urýchlenie vykonávania prehľbených a komplexných zón voľného obchodu (DCFTA) a iných obchodných dohôd a na ďalšie prehľbovanie hospodárskej integrácie s partnerskými krajinami a medzi nimi s cieľom rozvíjať udržateľné dodávateľské reťazce. Kľúčová bude spolupráca v oblasti dôkazov o pôvode, programov pre schválené hospodárske subjekty a pristúpenia k Dohovoru o spoločnom tranzitnom režime pre zainteresované partnerské krajiny, ako aj podpora dobrej správy v daňových záležitostiach, najmä transparentnosti a výmeny informácií a spravodlivého zdaňovania, ako aj podpora silnejšej medzinárodnej úlohy eura. V tejto súvislosti bude EÚ naďalej podporovať úsilie zainteresovaných partnerských krajín o splnenie kritérií na vstup do jednotnej oblasti platieb v eurách (SEPA). Zainteresovaným partnerom sa poskytne podpora zameraná na rozvoj finančných trhov.

18. V oblasti investícií a prístupu k financovaniu sa dôraz bude klásť na zlepšenie prístupu k financovaniu pre malé a stredné podniky (MSP) prostredníctvom poskytnutia financovania EÚ v miestnej mene vo výške 1 miliardy EUR a na podporu 500 000 MSP. EÚ okrem toho poskytne kapitálové investície vo výške 500 miliónov EUR na pomoc MSP, posilnenie ekosystému startupov, udržanie hospodárskeho rozvoja, podporu podnikania žien, vytváranie kvalitných pracovných miest a pokračovanie v zelenej a digitálnej transformácii. V tomto smere bude kľúčová podpora štrukturálnych reforiem, zlepšenie správy hospodárskych záležitostí a trhu práce, prilákanie priamych zahraničných investícií prostredníctvom podpory zdravého investičného prostredia, presadzovanie medzinárodných pracovných noriem, znižovanie korupcie a zvyšovanie odolnosti hospodárstva.
19. Posilnením angažovanosti mimo hlavných miest sa uvoľní hospodársky potenciál vidieckych a pobrežných oblastí, a to aj prostredníctvom investícií do udržateľnej agropotravinovej výroby, vytvorením príležitostí pre poľnohospodárske úvery, podporou diverzifikácie činností, podporou efektívnejšieho využívania zdrojov a obmedzovaním emisií. Podpora pre najmenej 50 obcí im pomôže lepšie reagovať na zložitosť situácií, prispôbiť sa neistým podmienkam a zmene klímy a zlepšiť odolnosť.
20. Dokončením rozšírenej orientačnej základnej siete TEN-T zahŕňajúcej všetky druhy dopravy (cestnú, železničnú, leteckú, námornú a vodnú vrátane vnútrozemských vodných ciest) a investíciami do modernizácie 3 000 km prioritných ciest a železníc pozdĺž rozšírenej siete TEN-T s cieľom dokončiť ju do roku 2030 sa zlepši udržateľné a bezpečné dopravné prepojenie založené na pravidlách. Bude sa realizovať v súlade s normami EÚ a spôsobom, ktorý je odolný proti zmene klímy a obmedzuje škody na životnom prostredí, s cieľom stimulovať hospodársky rozvoj, regionálnu integráciu, obchod a mobilitu. Prepojenie sa posilní aj dokončením siete spoločných dohôd v oblasti letectva a spoluprácou v oblasti leteckej a námornej bezpečnosti a bezpečnosti cestnej premávky, najmä zriadením regionálneho observatória bezpečnosti cestnej premávky. Podporí sa energetická transformácia partnerských krajín zameraná na klimatickú neutralitu s cieľom zvýšiť energetickú bezpečnosť diverzifikáciou, pokiaľ ide o dovoz ropy a plynu, a dekarbonizáciou energetických systémov prostredníctvom investícií do energie z obnoviteľných zdrojov a zvýšenej energetickej efektívnosti a podporou integrácie trhu s energiou na základe spoľahlivých právnych predpisov s cieľom zabezpečiť bezpečnosť dodávok energie v regióne. V tejto súvislosti sa bude pokračovať v modernizácii vnútroštátnych plynárenských prepravných sietí.

21. Investovanie do ľudí a vedomostných spoločností bude pokračovať a ďalej sa posilní poskytnutím 70 000 miest na individuálnu mobilitu študentov a zamestnancov, výskumných pracovníkov, mladých ľudí a pracovníkov s mládežou. Strategickou prioritou zostane reforma vzdelávania. Na všetkých úrovniach vzdelávania a odbornej prípravy sa bude vyvíjať úsilie o modernizáciu a inováciu. Zahŕňa to štruktúrovanú spoluprácu medzi univerzitami EÚ a partnerských krajín, inštitúciami odborného vzdelávania a prípravy a mládežníckymi organizáciami, ako aj podporu zamestnanosti, zamestnatel'nosti, podnikania a zručností mladých ľudí vrátane riešenia problému úniku mozgov. Naďalej sa bude podporovať realizácia Európskej školy Východného partnerstva v Gruzínsku. Bude pokračovať podpora kultúrneho a kreatívneho priemyslu. Kľúčové budú investície do výskumu a inovácie, a to aj na základe politických reforiem, zvýšenia hrubých výdavkov na výskum a inovácie a podpory zelenej a digitálnej transformácie prostredníctvom stratégií pre inteligentnú špecializáciu a transferu technológií.

Spoločne za environmentálnu odolnosť a odolnosť proti zmene klímy

22. EÚ bude spolupracovať s partnerskými krajinami s cieľom transformovať región na spravodlivé a prosperujúce spoločnosti s modernými, klimaticky neutrálnymi, obehovými a konkurencieschopnými hospodárstvami efektívne využívajúcimi zdroje a zároveň zvýšiť ich environmentálnu a klimatickú odolnosť, a to aj prostredníctvom udržateľnejšieho využívania prírodných zdrojov a dekarbonizácie.
23. V záujme zlepšenia zdravia a dobrých životných podmienok ľudí sa dôraz bude klásť na zníženie znečistenia pomocou monitorovania a zlepšovania kvality ovzdušia v 300 mestách a na dosiahnutie ďalšieho pokroku smerom k všeobecnej dostupnosti čistej vody a sanitárnych opatrení, vďaka ktorej ďalšie 3 milióny ľudí získajú prístup k bezpečným vodohospodárskym službám. Zlepšia sa environmentálne informácie a vykoná sa environmentálne hodnotenie plánov mestského rozvoja. Zvýši sa informovanosť verejnosti o ekologických otázkach a otázkach zmeny klímy a zapojenie sa do environmentálnych iniciatív.

24. S cieľom podporiť obehové hospodárstvo a urýchliť zelenú obnovu a rast sa v súlade s Európskou zelenou dohodou za pomoci EÚ posilnia politiky v oblasti klímy a ekologické investície a zlepši sa správa v oblasti životného prostredia s cieľom dosiahnuť klimatickú neutralitu do roku 2050 a zintenzívniť adaptáciu na zmenu klímy. EÚ bude podporovať partnerské krajiny v snahe prijať na konferencii COP 27 vnútroštátne stratégie nízkoemisného rozvoja do polovice storočia. EÚ je pripravená zvážiť podporu partnerských krajín pri zavádzaní účinných systémov znižovania emisií uhlíka a/alebo politik stanovovania cien uhlíka zosúladených s politikami EÚ, a to aj v kontexte budúceho mechanizmu uhlíkovej kompenzácie na hraniciach (CBAM). Bude sa pokračovať v ďalšej spolupráci spojenej s vykonávaním sendaiského rámca pre znižovanie rizika katastrof. EÚ bude podporovať stratégiu pre udržateľnú a inteligentnú mobilitu, stratégiu Z farmy na stôl a spravodlivú transformáciu, a to aj v regiónoch závislých od ťažby. Rozšíri sa inovatívne financovanie v oblasti klímy a zelené financovanie a vykonajú sa systematickejšie environmentálne hodnotenia. Posilnia sa politiky EÚ v oblasti produktov a ekologických inovácií, zlepši sa odpadové hospodárstvo a zintenzívni sa recyklácia.
25. V záujme zachovania biodiverzity a posilnenia základne prírodného bohatstva hospodárstva sa podporí hospodárenie s vodami, a to aj v cezhraničnom kontexte, ďalším zosúladením s rámcovou smernicou EÚ o vode a s príslušnými medzinárodnými normami. Chránené oblasti sa rozšíria a prepoja, zlepši sa obhospodarovanie lesov a posilní sa správa námornej dopravy v okolí Čierneho mora, a to aj prostredníctvom budovania kapacít v oblasti námornej bezpečnosti a označenia Čierneho mora ako kontrolnej oblasti emisií.
26. Pokiaľ ide o posilnenie energetickej bezpečnosti, podporí sa prechod na klimaticky neutrálne energetické systémy a bude sa presadzovať energetická efektívnosť. Cieľom je znížiť spotrebu energie 250 000 domácností aspoň o 20 %. K tomuto cieľu prispajú rozsiahle komplexné obnovy a budovanie kapacít v súlade s normami energetickej efektívnosti. Je potrebné naplno využiť potenciál energie z obnoviteľných zdrojov. Zlepši sa fungovanie trhov s energiou, posilnia sa legislatívne a regulačné rámce a bude sa budovať kapacita udržateľnej regionálnej energetickej infraštruktúry. Je potrebné zabezpečiť najvyššiu úroveň jadrovej bezpečnosti. Podporí sa regionálna spolupráca v oblasti hospodárstva využívajúceho vodík z obnoviteľných zdrojov.

27. S cieľom urýchliť prechod na udržateľnú a inteligentnú mobilitu sa bude spolupracovať s medzinárodnými finančnými inštitúciami so zámerom zaviesť nové mechanizmy financovania pre mestá. Uprednostní sa verejná a súkromná doprava založená na nefosílnych palivách s nízkymi emisiami a staršie vozidlá s vysokými emisiami sa nahradia, a to aj vykonávaním pilotných projektov.

Spoločne za odolnú digitálnu transformáciu

28. Rozvoj odolného digitálneho hospodárstva a spoločnosti si bude vyžadovať posilnenie zabezpečených infraštruktúr elektronickej komunikácie, ďalšiu digitalizáciu verejnej správy a aktérov súkromného sektora a investície do podpory digitálnych inovácií a digitálnych zručností.
29. Budú sa sledovať tieto ciele: 80 % domácností s prístupom k cenovo dostupnému vysokorýchlostnému internetu; 80 % verejných služieb v rámci Východného partnerstva dostupných online prostredníctvom interoperabilných platforiem; digitálne podpisy vzájomne uznávané medzi štyrmi partnerskými krajinami a s EÚ a posilnenie digitálnej zdatnosti jedného milióna občanov Východného partnerstva prostredníctvom vytvorenia platformy digitálneho vzdelávania.
30. Maloobchodné ceny za medzinárodný roaming sa podstatne znížia a siete 5G sa zabezpečia zosúladením s koordinovaným prístupom EÚ. V tejto súvislosti sa podporí vykonávanie dohôd o roamingu a využívaní frekvenčného spektra medzi partnerskými krajinami a prípadne medzi nimi a EÚ. Cezhraničný elektronický obchod s EÚ sa výrazne zvýši a sprevádzkujú sa štyri digitálne dopravné koridory, ktoré doplnia sieť TEN-T. Vynaložia sa značné investície na podporu vysokovýkonných digitálnych startupov.
31. Na zvýšenie kybernetickej odolnosti a kybernetickej bezpečnosti sa v spolupráci s Agentúrou EÚ pre kybernetickú bezpečnosť (ENISA) zavedú inštitucionálne, politické a legislatívne rámce a metodika v oblasti kybernetických hrozieb tejto agentúry. Podporí sa ďalšie zosúladenie s normami EÚ a medzinárodnými normami na ochranu údajov.